

Transznacionalizmus és integráció

Migráció Magyarországon a második évezred első évtizedében

KSH – 2010. május 17.

Migráció a magyar orvosok körében

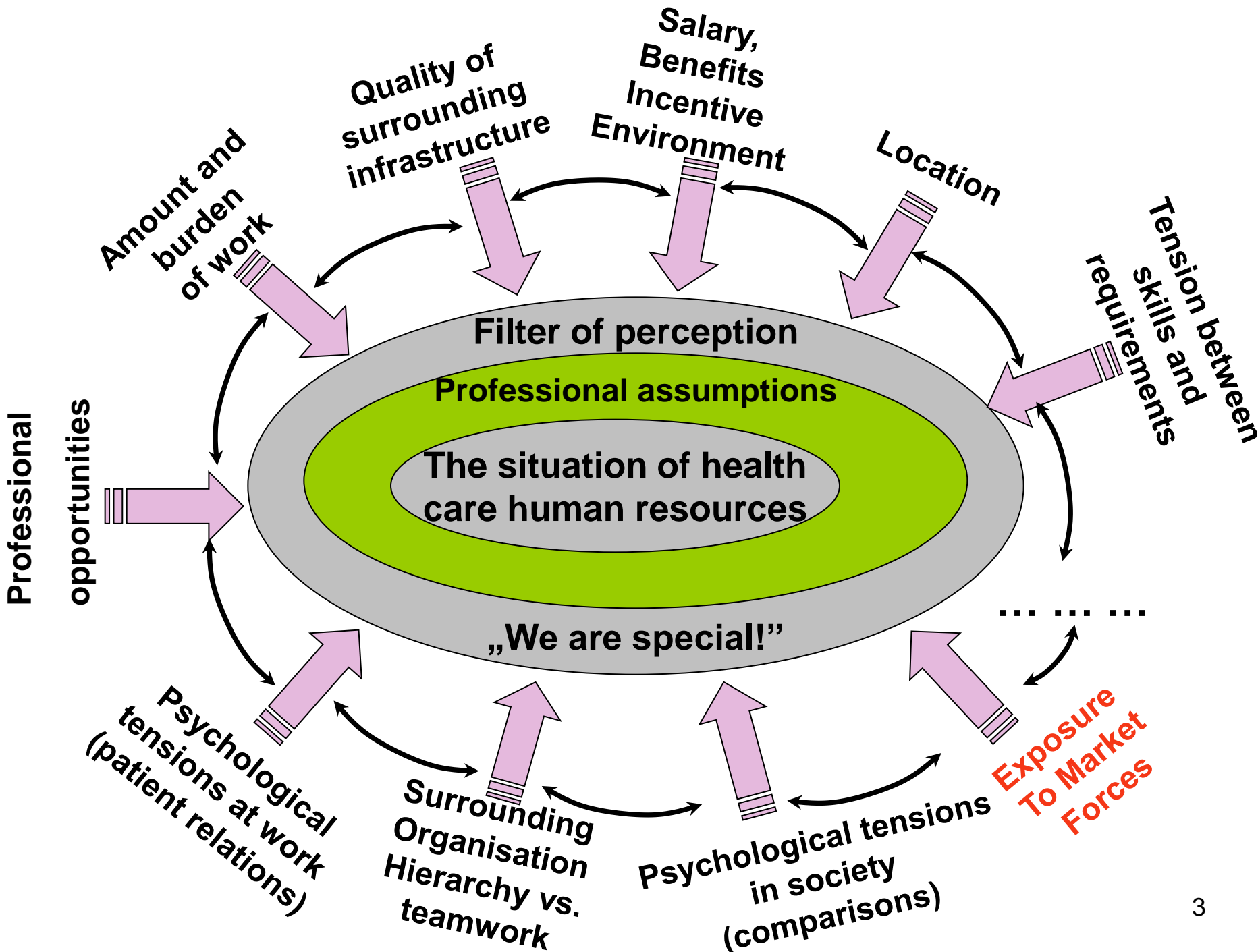
Dr. Eke Edit, [Girasek Edmond](#), Dr. Szócska Miklós
Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központ (SE EMK)

SEMMELWEIS EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI
MENEDZSERKÉPZŐ
KÖZPONT

A kutatás motivációi

- 2003-ban az EU csatlakozás közeledtével egyre fenyegetőbb veszély az egészségügyi brain-drain. Mindenképpen fontos tehát figyelni a trendeket
- Ellentétes irányba ható EU értékek: az egészségügyi szolgáltatások fenntarthatósága, egyenlő esélyek az ellátásban → ← szabad munkaerő-áramlás
- Beavatkozási pontok azonosítása, a jelenség stratégiai kezelése – valid adatok alapján
- A jelenség gazdasági következményeinek követése
- A migrációt körülölelő motivációs erőter megértése – ez segít, hogy jobban megértsük a jelenség kihívásait → stratégiai beavatkozás
- Támogatni a párbeszédet és a policy fejlesztést, döntéshozatalt nemzeti és EU szinten egyaránt. (EU & WHO)

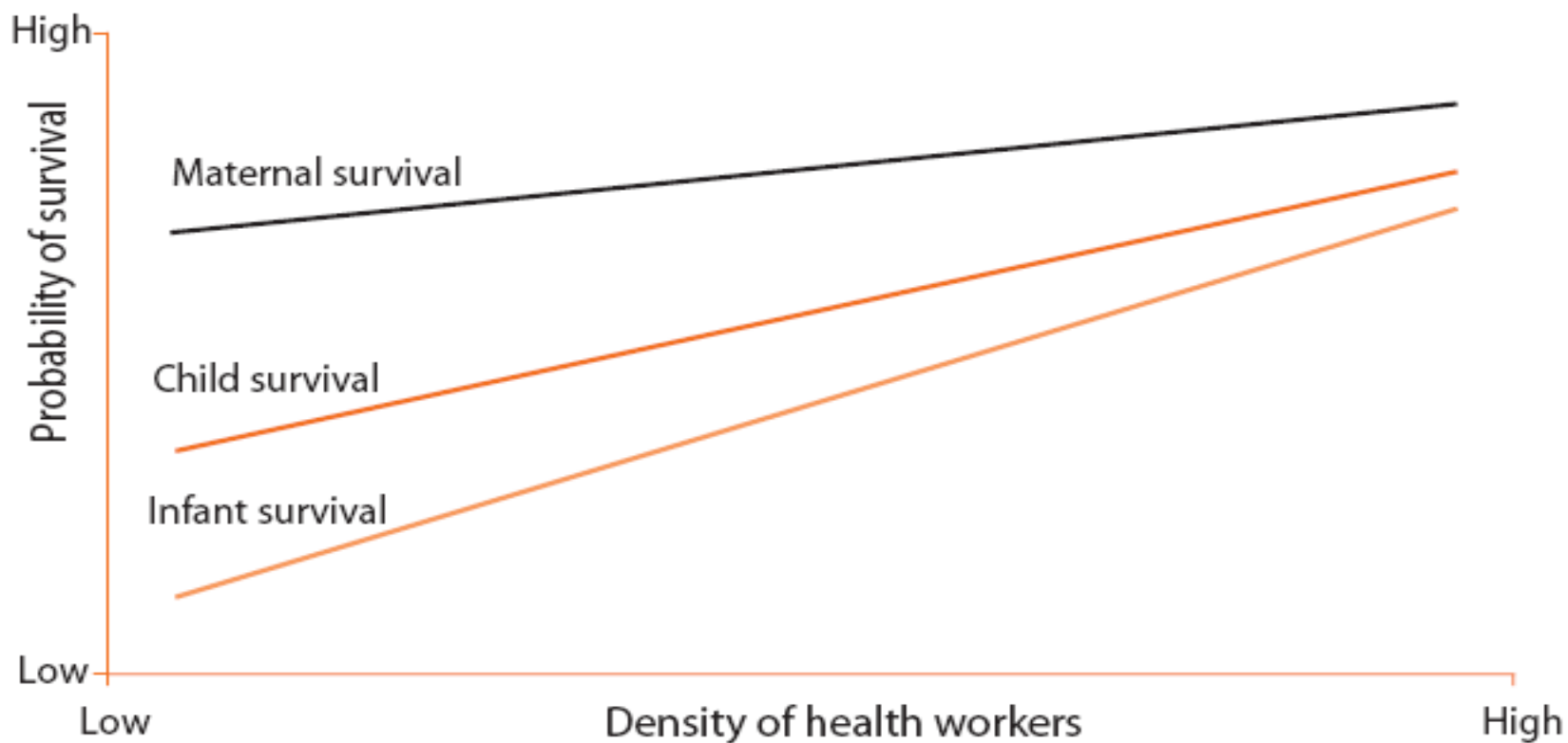
- **EU**

- **EC:** Green Paper on the European Workforce for health -
Zöld könyv az európai egészségügyi dolgozókról
- **EU támogatott projektek:**
 - Health PROMeTHEUS, MoHProf, RN4CAST Human Resources Planning in Nursing, HPRO Card
- **EU találkozók**, műhelymunkák, „policy dialogues”

- **WHO**

- Global Health Workforce Forum
- World Health Report 2006

Health workers save lives!

Orvosmigráció Kelet-Európából

- 2004 EU bővítése → (alapvetően) **automatikus képesítés elismerés** (a képzést már korábban az EU követelményekhez igazították)
- Ebben a szegmensben nem volt/**nincs munkaerőpiaci korlátozás**, sőt mivel a régi tagállamokban hiányszakmának számít ezért **aktív toborzás** indult → etikus toborzás kérdése (WHO)
- Nagyarányú orvoselvándorlás a térség országaiból
- Emberi erőforrás menedzsment és **stratégiai tervezés fontossága** az egészségügyben
- Hatékony beavatozások Közép-Európában (Szlovénia, Litvánia) ⁶

Módszerek és adatforrások

- Évente rendszeres **kérdőíves felmérés** az elsőéves, (és hatodéves) orvostanhallgatók és rezidensek körében. Évente csoportonként 400-800 főt kérdezőnk meg.
- Itt a a 2008. évi rezidens felmérés eredményeit mutatjuk be
- Fókuszcsoporthoz és egyéni interjúk
- Használjuk a hivatalos statisztikai adatokat: **KSH** és **Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal (EEKH)** → külföldi munkavállaláshoz szükséges igazolások kiadása. (pénzbe kerül és korlátozott ideig érvényes).
- Health PROMeTHEUS: Külföldi regisztrációs hivatalok adatai

Kérdőíves felmérés módszertana

- Önkitöltős kérdőív – felmérés időpontja
 - az egyetemistáknál a leglátogatottabb évfolyamelőadások
 - Rezidenseknél egy kötelezően elvégzendő kurzus írásbeli vizsgája
- A kérdőívet a hazai és nemzetközi szakirodalom alapján állítottuk össze (Sik: Migrációs potenciál, Litván felmérés, amerikai vizsgálatok)

Nyers migrációs potenciál 65-70%

- Tisztított migrációs potenciál (aktivitás) – 8%-nak már van megállapodása, további 11,2%-nak még nincs megállapodása, de tárgyalásban van (2008)

Fő célországok

1. Egyesült Királyság
2. Németország
3. Skandináv államok

Legfőbb érintett szakterületek (az első 5-7, csökkenő sorrendben)

(Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal)

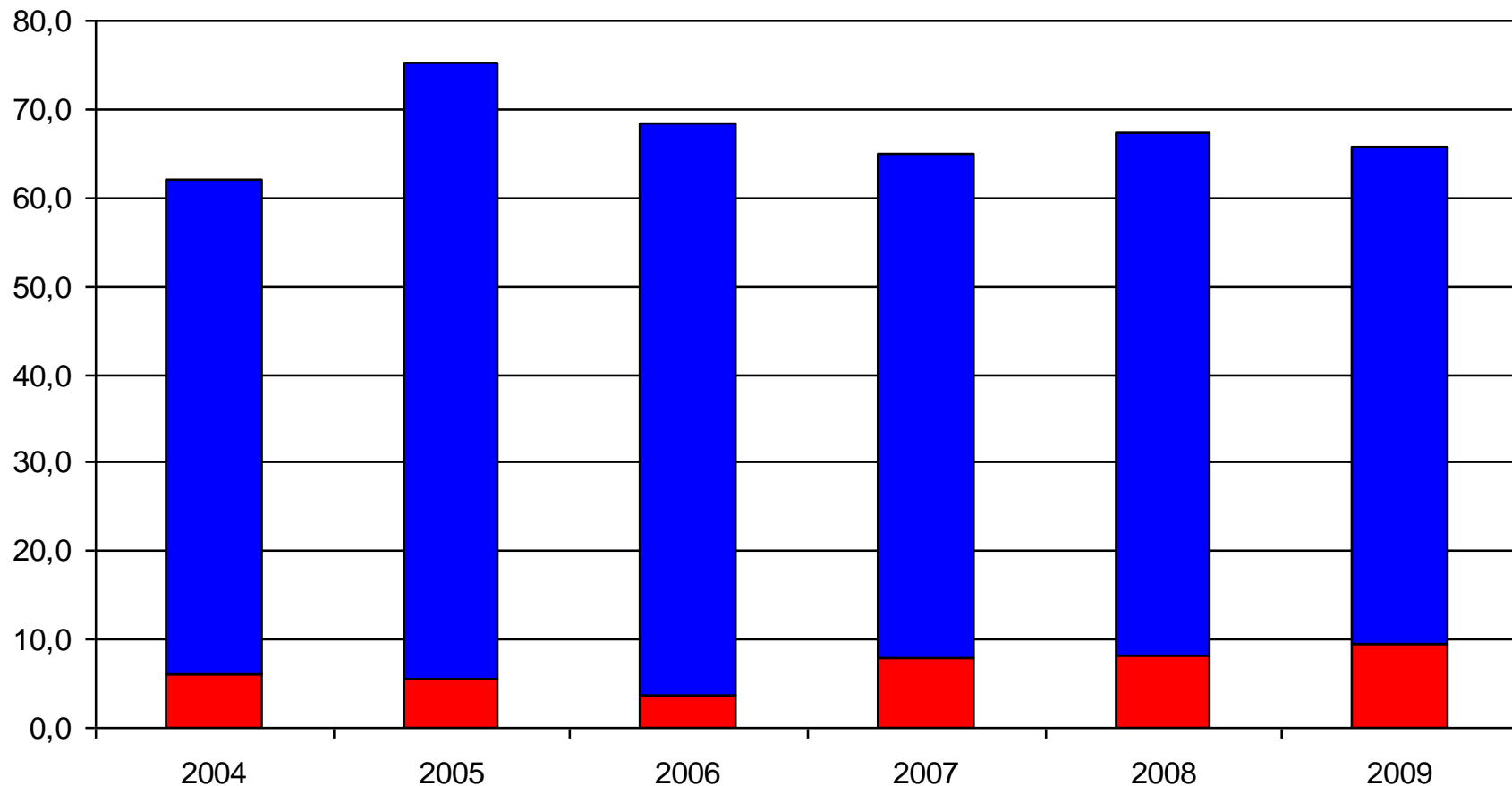
2006 Aneszteziológia és intenzív terápia, Háziórvostan, Radiológia, Sebészet, Pszichiátria

2007 Radiológia, Aneszteziológia és intenzív terápia, Ortopédia és Traumatológia, Belgyógyászat, Háziórvostan

2008 Háziórvostan, Aneszteziológia és intenzív terápia, Belgyógyászat, Radiológia, Sebészet, Ortopédia és Traumatológia

2009 Aneszteziológia és intenzív terápia, Háziórvostan, Belgyógyászat, Kardiológia, Csecsemő és gyermekgyógyászat, Sebészet

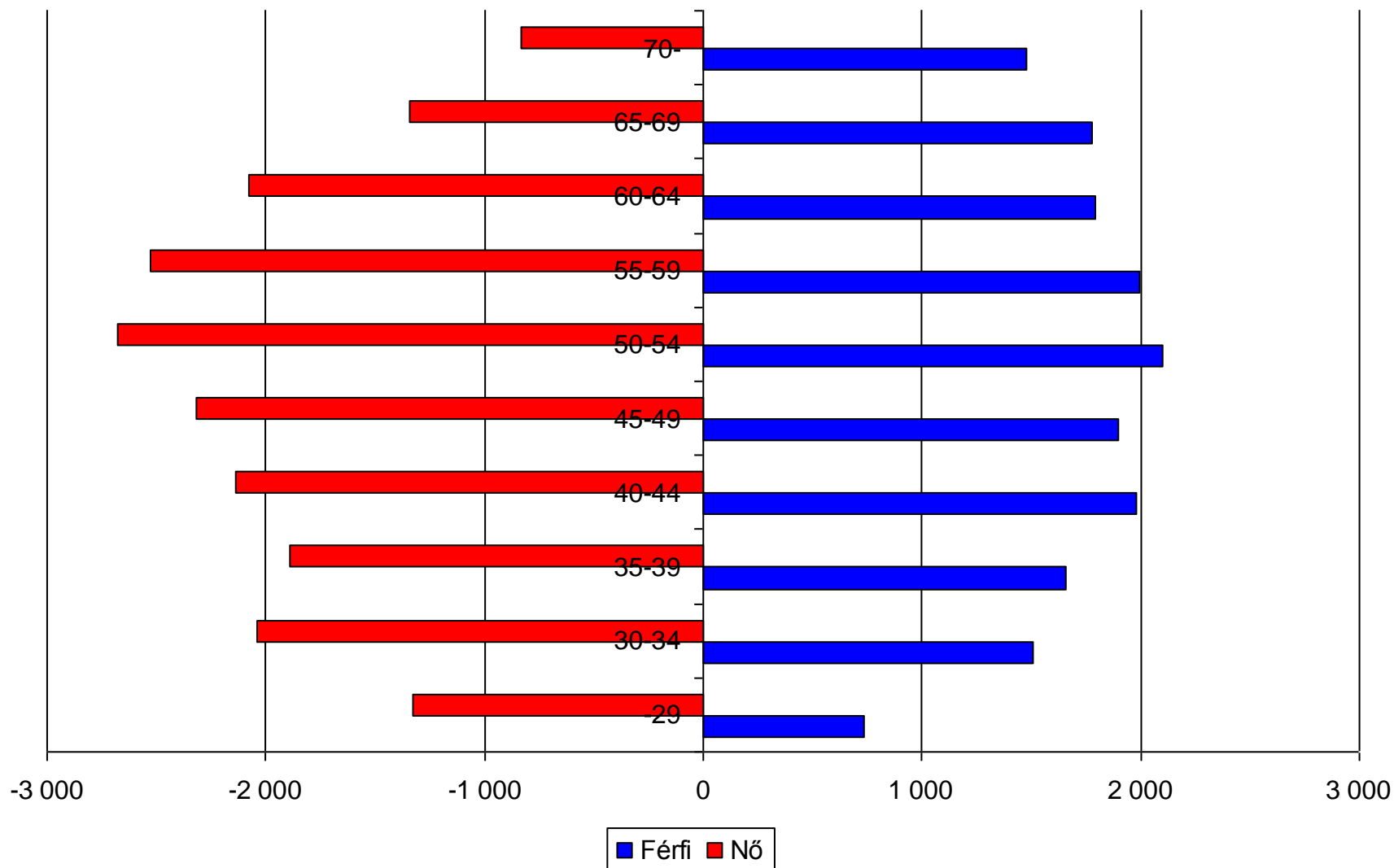
Migrációs potenciál -- rezidensek

■ aktív lépéseket tesz a külföldi munkavállalásért ■ tervez külföldi munkavállalást

Dolgozó orvosok kormegoszlása – 2008

(Egészségügyi Statisztikai Évkönyv 2008)

Külföldi munkavállaláshoz szükséges dokumentumok igénylői, kormegoszlás – EEKH

kormegoszlás	2004	2005	2006	2007	2008	2009
20-29	52	80	77	92	121	155
30-39	243	263	228	229	312	360
40-49	149	171	153	172	182	245
50-59	53	81	53	84	89	111
60-69	7	9	9	13	26	16
Total	504	604	520	590	730	887

Kivándorló orvosok – szakmák szerint Magyarország, EEKH adatok 2007-2009

Szakterület	Szám 2007 (Σ590)	Szám 2008 (Σ730)	Szám 2009 (Σ887)
Általános orvosdoktori oklevél	320	368	474
Háziorvostan	25	49	43
Aneszteziológia és intenzív terápia	33	29	54
Belgyógyászat	31	28	25
Radiológia	25	18	17
Csecsemő és gyermekgyógyászat	10	16	14
Ortopédia	7	16	12
Patológia	4	9	3

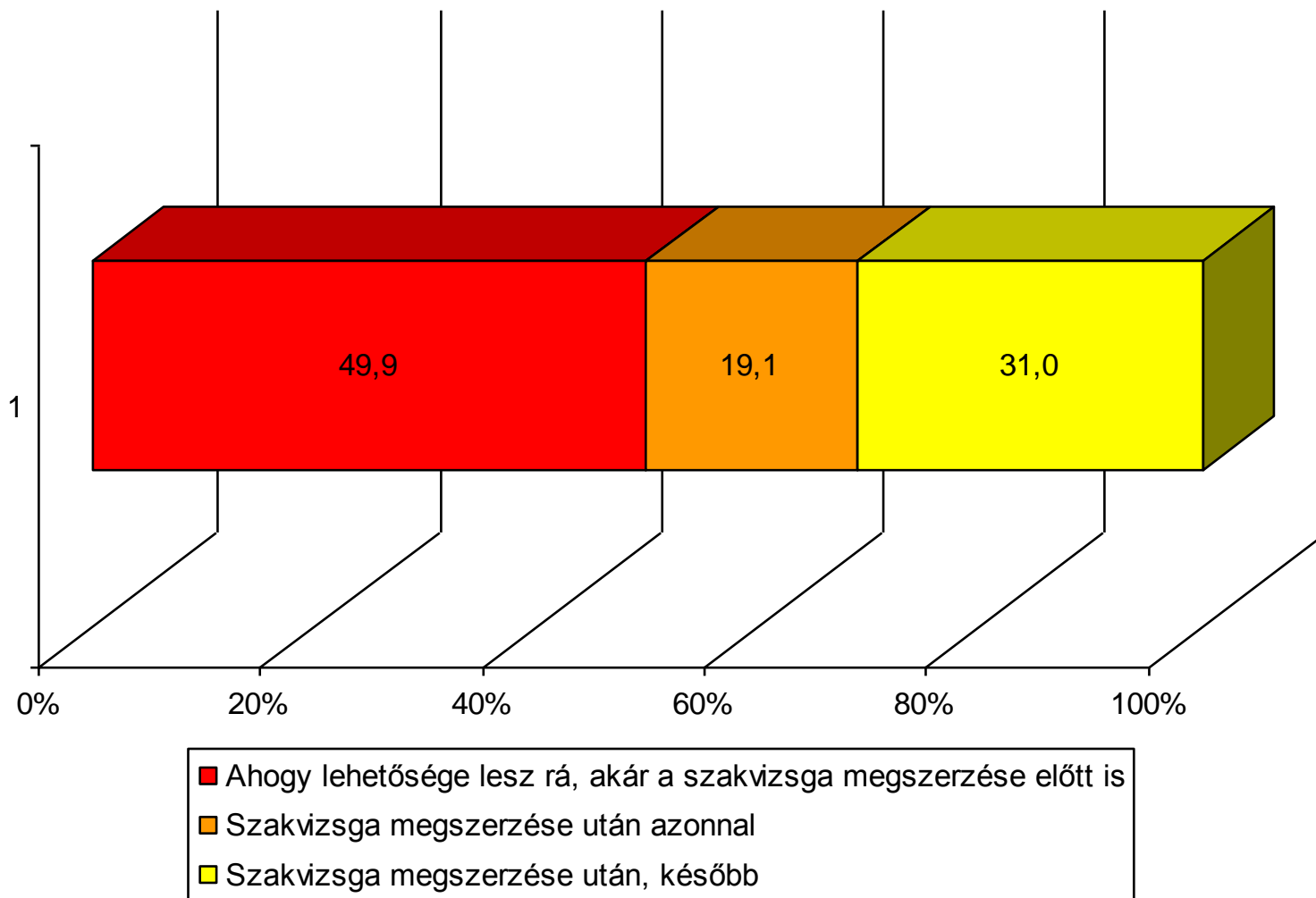
Külföldi munkavállalási szándék Válaszadók szakterülete, kiemelések

(rezidensek 2008, n=679)

szakterület	összesen	Külföldi munkavállalást tervez, n	Külföldi munkavállalást tervez, % az adott szakterület szerint
Patológia	16	10	62,5
Radiológia	33	25	75,8
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	71	42	59,2
Pszichiátria	37	23	62,2
Aneszteziológia és intenzív terápia	86	64	74,4
Belgyógyászat	101	65	64,4
Háziorvostan	44	18	40,9

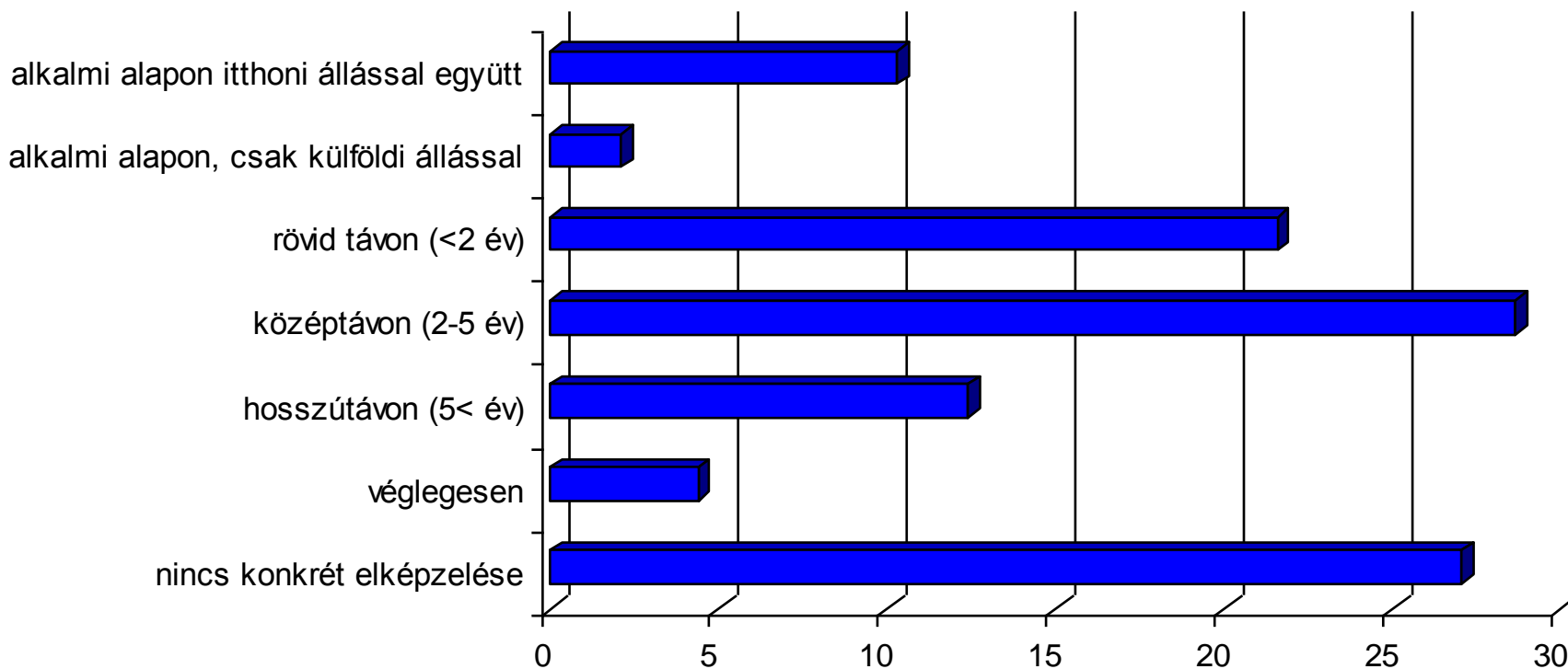
Mikorra tervezi a külföldi munkavállalást?

(külföldi munkavállalást tervező rezidensek, 2008, n=429)

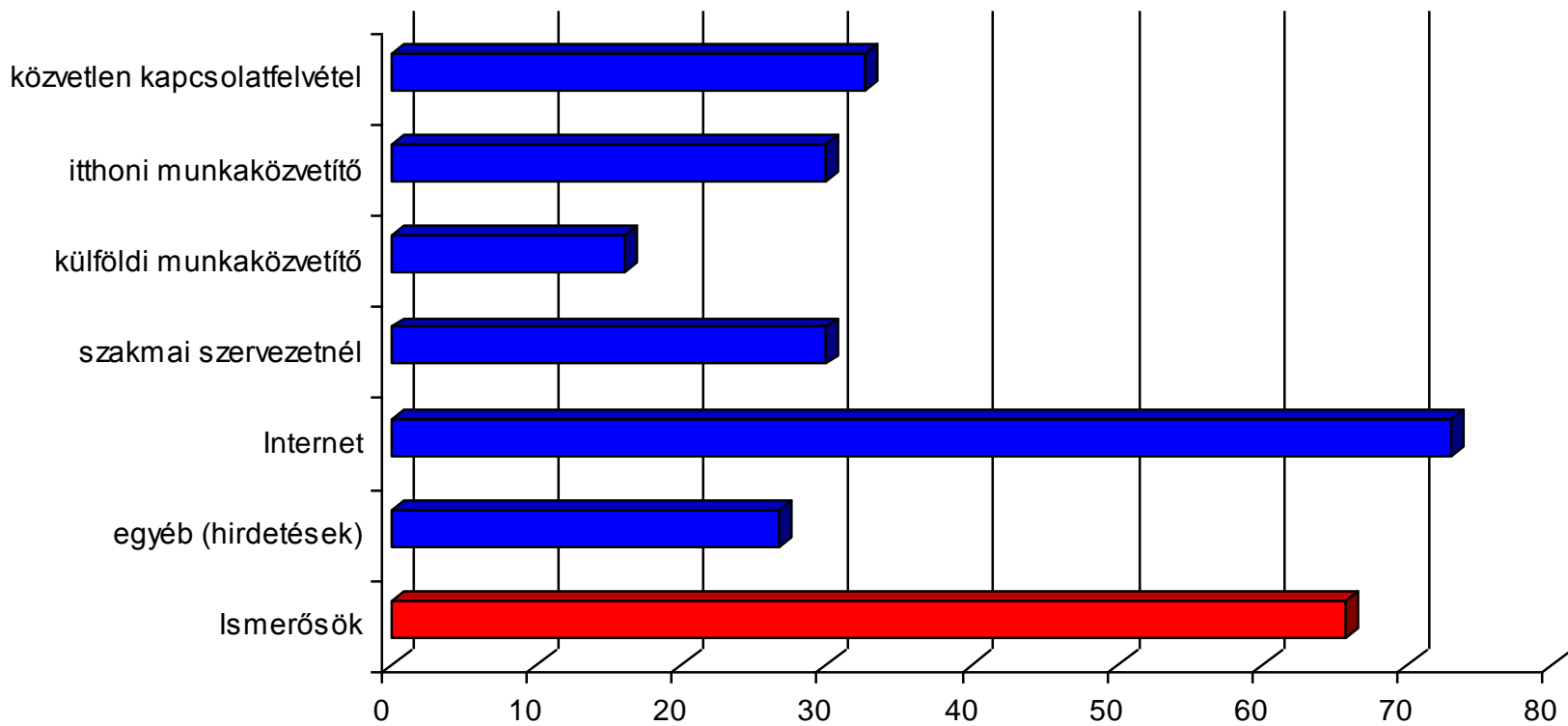
Milyen időtartamra tervezi a külföldi munkavállalást?

(külföldi munkavállalást tervező rezidensek, 2008, n=429, több válasz is lehetséges)

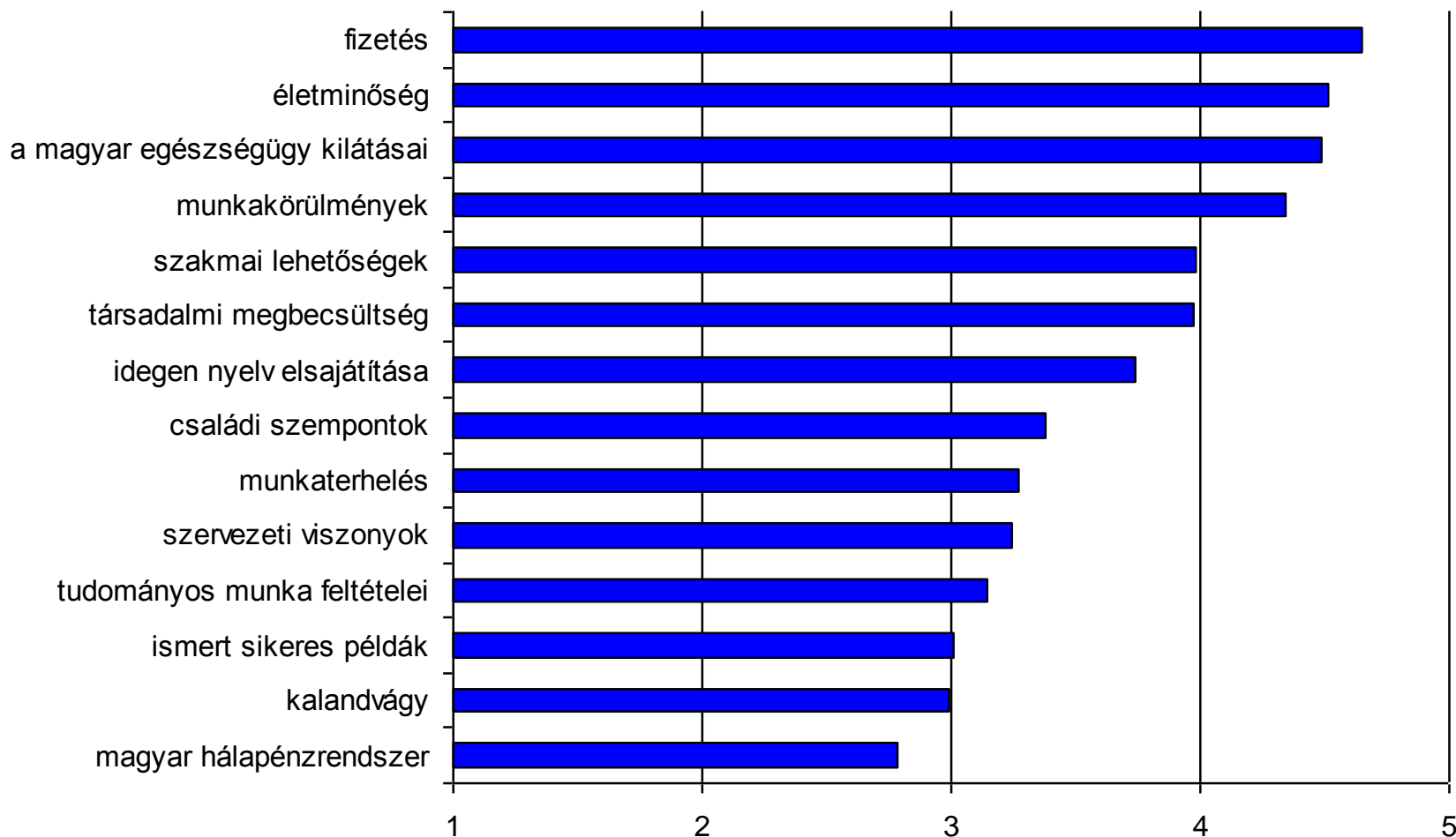
Honnan szerzett információt a külföldi munkavállaláshoz

(külföldi munkavállalást tervező rezidensek, 2008, n=429, több válasz is lehetséges)

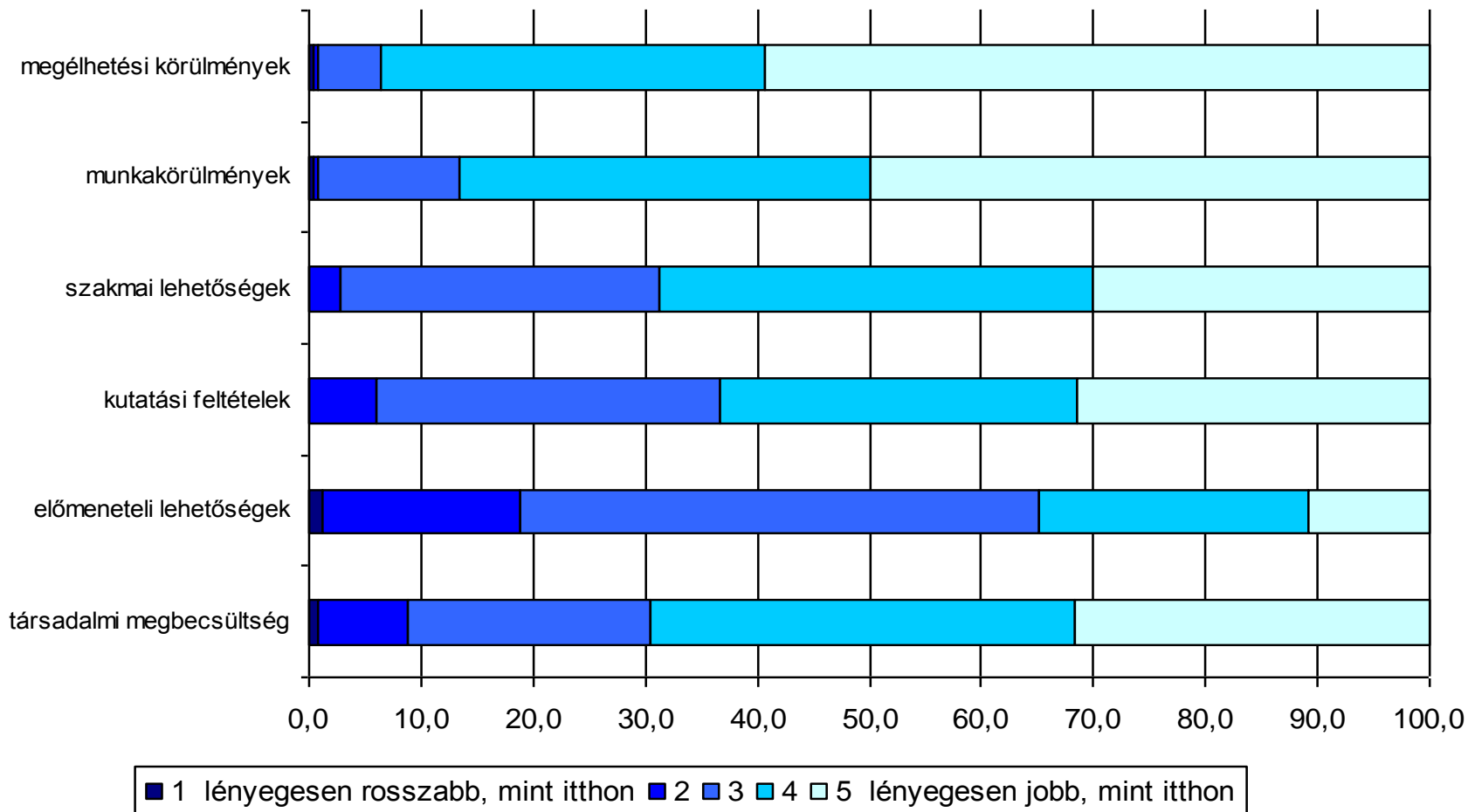
Mennyire befolyásolja a külföldi munkavállalását...?

(külföldi munkavállalást tervező rezidensek, 2008, n=437)

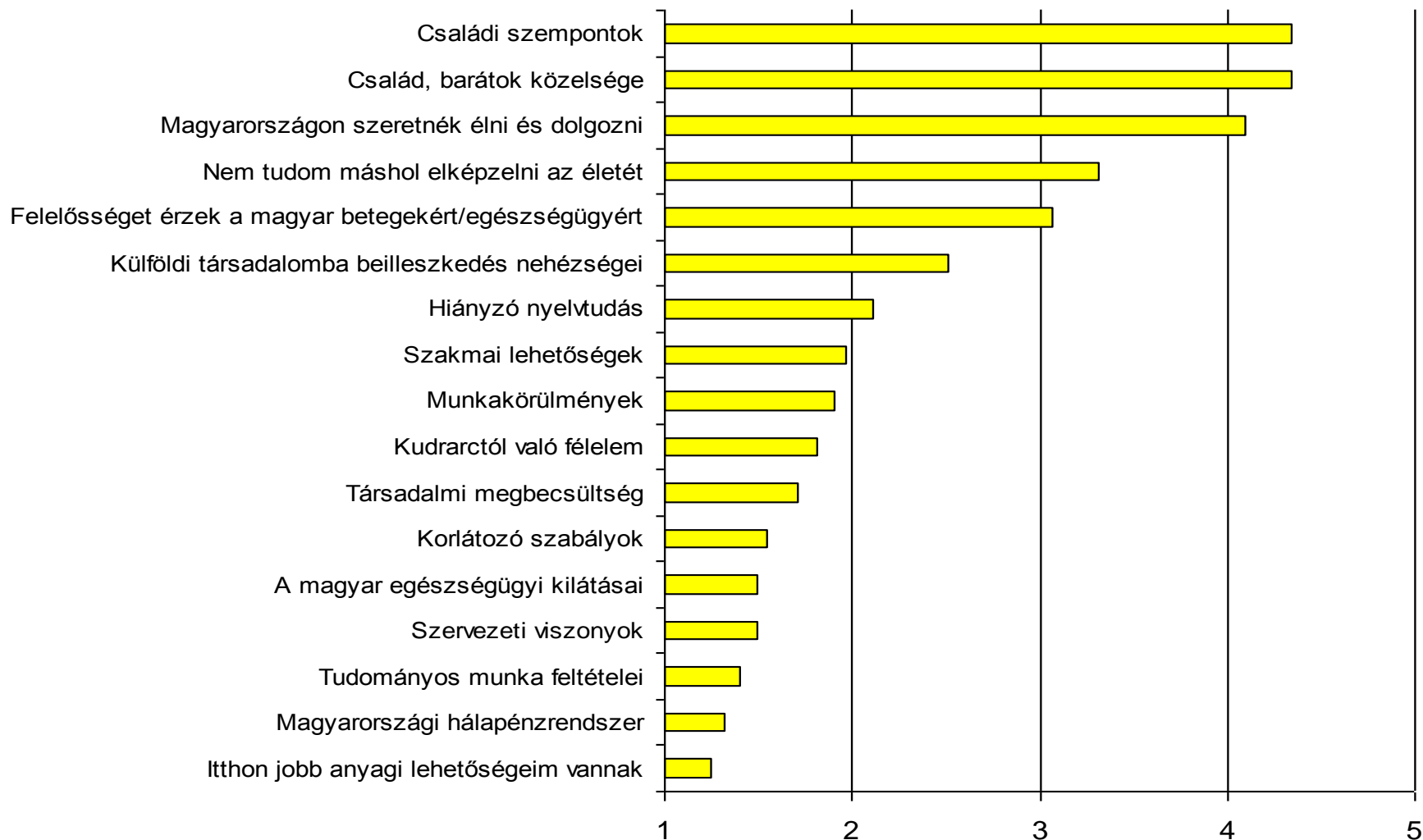
Ön szerint a választott országban milyenek a...?

(külföldi munkavállalást tervező rezidensek, 2008, n=445)

Mennyire befolyásolja hogyan nem tervez külföldi munkavállalást?

(külföldi munkavállalást nem tervező rezidensek, 2008, n=239)

Ön szerint mennyi lenne a reális nettó fizetés,
amely mellett nem gondolkodna külföldi munkavállaláson, és nem
lenne szükség fizetés kiegészítése (másodállás, hálapénz stb.)...?

(rezidensek, 2008, n=713)

	Átlag (forint)	Medián (forint)
Kezdő orvosok (rezidensek) számára	238613	200000
Szakorvosjelöltek számára	324424	300000
Friss szakorvosok számára	456648	400000

- HEALTH PROfessional Mobility in THe European Union Study
- 11 partner, 8 európai EU tag államból, + 24 országból résztvevők
- **Adatgyűjtés**, a hajtóerők feltérképezése, a mobilitás hatása a minőségre és az érintett országok válaszkészségére

- Milyen nagyságrendű/ jelentőségű a szakember mobilitás?
- Mi az, ami vándorlásra ösztönzi a szakembereket (ország, egészségügyi rendszer, emberek szintjén)?
- Milyen hatással van a mobilitás a rendszerekre, a szakemberekre, a betegekre?
- Milyen (egészség)politikai lépéseknek van/ lehet hatása?
- Melyek a jövőbeli kihívások?
- Mit tehetnek a döntéshozók annak érdekében, hogy megfelelő emberi erőforrás policyt alakítsanak ki?

Külföldön regisztrált magyar orvosok száma – 2007

Austria	130
Belgium	8
Bulgaria	4
Denmark	8
Finland	3
France	17
Germany	359
Ireland	104
Italy	75
Malta	1
Slovak Republic	2
Slovenia	2
Sweden	380
United Kingdom	971
Összesen	2064

Az orvosok elvándorlásának hatásai a magyar egészségügyi rendszerre

- **Előrepszik az orvosi kar, növekszik az idősebbek aránya a dolgozó orvosok között → utánpótlás?**
- **Problémák a fiatal orvosokkal:**
 - Elméleti és gyakorlati,
 - Mind a graduális, mind a posztgraduális képzés szintjén, mivel a **tapasztalt oktató orvosok túlterheltek**, ezért kevés idejük energiájuk marad a képzésre.
- **Növekvő várólisták**
- **Növekszik az egészségügyi személyzet és a betegek elégedetlensége**

Az orvosok elvándorlásának hatásai a magyar egészségügyi rendszerre

- **Csökken az egészségügyi ellátás kapacitása és az ellátás minősége**
- Problémák az egészségügyi ellátás mindennapi működésében
 - Jelenleg is az ország néhány területén
- Problémák a megelőzéssel és a rehabilitációval (a korlátozott emberi erőforrásokat sokkal inkább a gyógyító betegellátásra fókuszálják)
- Dolgozók túlterheltsége (kiegés, minőségi problémák, megbízhatóság)
- **Komoly pénzügyi veszteség** (az orvosképzés államilag finanszírozott) → befektetés korlátozottan térül meg
- **Roszbabbodik a lakosság egészségi állapota**

- Nincs szükség tömeges elvándorlásra, hogy problémák legyenek a rendszerben.
- Intézményen belül már néhány orvos elvándorlása komoly zavarokat okoz, és veszélyezteti a fenntartható működést
- Az demográfiai trendek (a lakosság és az orvosok elöregedése) és a migrációs trendek komolyan veszélyeztetik az egészségügyi rendszer jövőbeni fenntarthatóságát
- Egészségügyi humán erőforrás stratégia szükségessége!

Köszönöm a figyelmet!

girasek@emk.sote.hu

SEMMELWEIS EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI
MENEDZSERKÉPZŐ
KÖZPONT